

**Zašto je aktivno
traženje posla – put koji
vodi do rezultata**

Vodič za mlade

Kako do posla

Opština Knjaževac
Miloša Obilića 1
19350 Knjaževac
Telefon:(019) 732 730, 733 119
e-mail: soknjazevac@mts.rs
<http://www.knjazevac.rs/>

Timočki klub
The Timok Club

Udruženje Timočki klub
Trg oslobođenja 1
19350 Knjaževac
Telefon: (019) 730 002, 734 177
e-mail: office@timok.org
<http://www.timok.org/>

Sadržaj

Aktivno traženje posla.....	4
Koje korake sve treba preduzeti	5
1. Pripremite svoju biografiju.....	6
Svrha CV-a	6
Kako pravilno napisati CV.....	7
Vrste CV-ja.....	7
Prpratno/Motivaciono pismo.....	8
Prpratno pismo.....	8
Motivaciono pismo.....	8
2. Postavite biografiju na sajtovima za traženje posla	12
3. Pratite aktuelne ponude za posao	12
4. Prijavite se na mejling listu za redovno dobijanje mejl obaveštenja o novim oglasima za posao	13
5. Obavestite prijatelje i poslovne kontakte da tražite posao	14
6. Odaberite posao za sebe - nemojte konkurisati na sve oglase redom	14
7. Informišite se o firmama u kojima konkurišete za posao	15
8. Pripremite se za intervju za posao	15
Priprema:.....	15
Dolazak na razgovor:	15
Tok razgovora:	16
Završetak razgovora:	16
9. Usavršavajte se - i lično i profesionalno	17
10. Obavestite poslodavca o svojim namerama	18
11. Čuvajte svoj optimizam, nadu i snagu.....	18
12. Ispunite svoje vreme konstruktivno.....	19
13. Potražite praksu	20
14. Proverite da li ste spremni za ovaj izazov i pripremite se	20

Aktivno traženje posla

Traženje posla može biti teško, posle određenog vremena demotivišuće, ali isto tako i zanimljivo. Pre nego što krenete da tražite posao, dobro razmislite i odgovorite na sledeća pitanja:

- Šta želim da radim?
- Šta znam da radim?
- Šta je ono što mogu da radim?

Istraživanje sopstvenih kompetencija, intresovanja, mogućnosti je jako bitno jer će vam olakšati traženje posla. Ono što želimo da radimo i ono što znamo da radimo ne moraju uvek biti isti stvari. Ponekad su naše želje teško ostvarljive, isto tako vaše želje mogu biti nerealne ali to ne znači da vi ne možete vaše želje učiniti nekada realnim i ostvarljivim. U trenutku kada tražite posao dobro se preispitajte šta želite, a šta zaista znate da radite.

Neki od vas mogu pomisliti da ne znaju da rade jer su kroz obrazovanje sticali samo teorijska znanja, i nedostaje vam iskustvo i praksa. Jedna dobra vest za vas je da ste ipak naučili nešto kroz školovanje. Naučili ste da učite, istražujete, razvijate svoje potencijale.

Većina savremenih zanimanja zahteva stalni razvoj i usavršavanje, dakle celoživotno učenje, i to je ono što poslodavac najčešće traži. Mnogi on njih neće obratiti pažnju na vaš prosek tokom školovanja, ali hoće obratiti pažnju na to koliko dugo se školovali i da li ste za vreme školovanja imali dodatnih aktivnosti. Osim toga, možete posvetiti određeno vreme tokom i nakon školovanja na stručnoj praksi. Neke od praksi nisu plaćene, ali ponekad i jesu, zavisno od poslodavca.

Nacionalna služba za zapošljavanje početkom godine raspisuje konkurs za stručne prakse, i pripravnici dobijaju određenu novčanu nadoknadu. Pitanja šta mogu i šta znam vas mogu zbuniti, jer deluju slično. Ipak, ponekad nećete moći odmah da radite ono što želite i što znate. Tržište rada može u određenom trenutku biti takvo da postoji manjak interesovanja za određeno zanimanje, a to može biti baš vaše. Posao najčešće ne dolazi preko noći, a moguće je da prvi posao koji nađete ne bude baš ono što želite, ali to ne znači da ne treba da ga prihvatite. Svaki posao vam daje iskustvo, otvara vam vrata u svet rada, i uči vas određenim veštinama. U situacijama kada ne možete da radite ono što želite i znate, preispitajte svoju situaciju. Uključite i članove porodice i bliske prijatelje. U zavisnosti od mogućnosti za honorarni posao, podrške porodice, raspoložljivog vremena, ličnih preferencija, donesite odluku da li ga radite nešto određeno vreme

van vašeg zanimanja ili da se posvetite praksama i usavršavanju. Kada donesete odluku, možete započeti aktivno traženje posla.

Aktivno traženje posla podrazumeva stalno informisanje o poslovima na tržištu rada, redovno praćenje oglasa u novinama i na internetu, posećivanje web sajtova kompanija, nacionalne službe za zapošljavanje, karijernog centra, agencija za zapošljavanje, posećivanje sajmova zapošljavanja i praksi, širenje svojih kontakata, i samozapošljavanje.

Koje korake sve treba preduzeti

Možda vam se posreći pa veoma brzo nađete posao ili ste možda zaista dobar kandidat oko koga se poslodavci neće mnogo razmišljati i dobijanje ili promena posla će za vas ići brzo i lako. Ipak, to ne ide uvek ni svima lagano i generalno traženju posla se treba ozbiljno posvetiti. Evo osnovnih koraka koji vas vode do zaposlenja, ako ih dobro sprovedete.

1. Pripremite svoju biografiju
2. Postavite biografiju na sajtovima za traženje posla i bazi agencija za ljudske resurse
3. Pratite aktuelne ponude za posao na sajtovima
4. Prijavite se na mejling listu kako biste redovno dobijali na mejl obaveštenja o novim oglasima za posao
5. Obavestite prijatelje i poslovne kontakte da tražite posao
6. Odaberite posao za sebe - nemojte konkurisati na sve oglase redom
7. Informišite se o firmama u kojima konkurišete za posao
8. Pripremite se za intervju za posao
9. Usavršavajte se - i lično i profesionalno
10. Obavestite poslodavca o svojim namerama
11. Čuvajte svoj optimizam, nadu i snagu
12. Ispunite svoje vreme konstruktivno
13. Potražite praksu
14. Proverite da li ste spremni za ovaj izazov i pripremite se

Davno je rečeno da je traženje posla - ozbiljan posao kome se treba posvetiti

1. Pripremite svoju biografiju

Ovo je jedan od prvih koraka koje morate preduzeti pri traženju posla i veoma je bitan jer je biografija ili CV vaša prva ulaznica za proces selekcije. CV (Curriculum Vitae) je reč latinskog porekla, što u prevodu znači pregled života.

CV je lična prezentacija koja sadrži vaše kvalifikacije, sposobnosti i iskustva, te predstavlja vaš profil, ambicije i buduće planove.

Dobra biografija nije garancija da ćete dobiti posao ali ako vam ona nije dovoljno dobra, pitanje je da li ćete doći uopšte do sledećeg kruga selekcije, a često je potrebno da prođete i nekoliko krugova da biste dobili ponudu za posao.

Stoga dobro proučite savete za pisanje biografije (CVja), caka koje će vam pomoći da je usavršite, izbegnite najčešće greške koje kandidati prave u svojoj prijavi za posao, a iskoristite i mogućnost da kroz kratak test proverite koliko je vaša biografija dobra.

Svrha CV-a

- Osigurava vam mesto na intervjuu.
- Predstavlja vas, vaše ciljeve u karijeri, obrazovanje, radno iskustvo, aktivnosti, nagrade, posebne veštine.
- Treba da vas predstavi u najboljem svetlu.
- Sadrži informacije koje komisija/poslodavac hoće da pročita, a ne ono što vi hoćete da napišete.

Činjenice

- *Poslodavac svakoj biografiji posveti svega 10 - 15 sekundi;*
- *Tokom tih 10-15 sekundi poslodavci vrše tzv. "skeniranje" (screening) prilikom kog traže najbitnije informacije u CV-ju koje ćemu reći koliko i da li kandidat ispunjava najvažnije uslove konkursa;*
- *Ovo je početna i eliminaciona faza u kojoj se odvajaju CV-ji koji idu na dalju analizu, a ponekad može čak i da usledi poziv na intervju na posao.*

Kako pravilno napisati CV

- Pišite CV na računaru.
- Pišite CV u trećem licu jednine u pasivu.
- Koristite postojeće forme/modele CV-ja.
- Informacije o edukaciji i radnom iskustvu navedite obrnutim hronološkim redosledom.
- CV ne sme biti predugačak (1 do 2 strane A4 strana).
- Koristite čitke fontove veličine od 10-12
- Pazite na gramatičku tačnost i stil pisanja.
- Budite iskreni.

Vrste CV-ja

- Evropski CV
- Američki CV
- Kombinovani CV
- Osnovni CV
- Savremeni CV

Na internet možete pronaći veliki broj sajtova koji vam nudi različite vrste/formate Cvija, a na sledećim web stranama možete pruzeti besplatno obrazce za vaš CV u formi koja vama najviše odgovara.

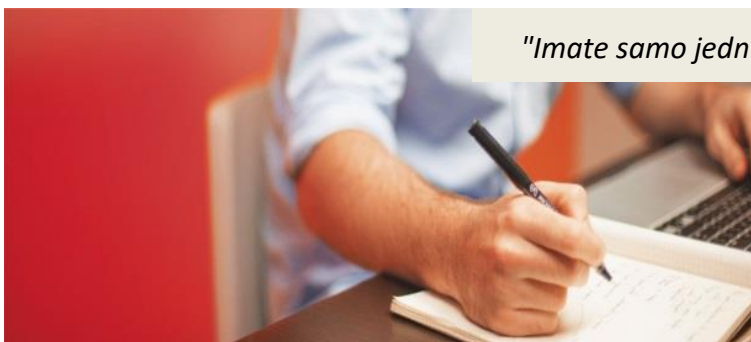
<http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/dok-trazite-posao/saveti/ta-je-radna-biografija-cv.cid214>

<http://unapredikarijeru.com/besplatan-cv-obrazac/>

<http://www.zaposlimo-srbiju.com/CV-Obrazac.aspx>

<http://www.cv.rs/builder>

<http://www.komunikologija.komuniciranje.rs/trazenje-posla/cv-obrazac-obrazac-za-cv-i-radnu-biografiju/>

"Imate samo jednu priliku za prvi utisak"

Propratno/Motivaciono pismo

Motivacioni i propratno pismo nisu jedan isti dokument sa različitim nazivom, već je reč o dva različita dokumenta.

Propratno pismo

Propratno pismo je jedini dokument koji se može slati uz CV, a da to nije traženo od strane poslodavca.

Propratno pismo ima za cilj da „uvede“ poslodavca u biografiju (CV) i da objasnite zašto se baš vi idealan kandidat za tu poziciju. Ono sadrži maksimum 250 reči, odnosno 4 pasusa kroz koje dajete odgovore na sledeća pitanja:

- Gde ste čuli za konkurs i za koju se poziciju prijavljujete
- Naglašavaju se sastvfeni kvaliteti bitni za taj posao
- Zašto zelite baš taj posao
- Zaključak u kome navodite da ste spremni da se lično predstavite poslodavcu.

Varijanta 1:

Propratno pismo je pismo koje prati vašu biografiju i piše se u telu imejla. Služi kao najava dva dokumenta koji se „kače“ uz imejl. Kratko je, i u njemu se, pored najave sadržaja priloga, navodi pozicija za koju konkurišete.

Varijanta 2:

Dešava se da poslodavci u konkursu navode da je potrebno poslati propratno pismo. Manja je greška ako u tom slučaju pošaljete motivaciono pismo i nazovete ga propratno pismo. U mejlu navedite na koju poziciju se prijavljujete i šta šaljete od priloga. Obavezno potpišite i navedite kontakte.

Motivaciono pismo

Kada se prijavljujete za posao, neophodno je da uz radnu biografiju priložite i motivaciono pismo. Samo u tom slučaju vaša prijava je potpuna. Motivaciono pismo treba da zvuči iskreno i da odiše elanom, kao i CV treba ga prilagoditi svakom konkursu i naravno redovno ažurirati. Motivaciono pismo je pored CV-ja vaša prezentacija i treba imati na umu da on govori u vaše ime sve dok se vi ne pojavite na intervjuu.

Format motivacionog pisma bi trebalo da bude na jednoj A4 strani. Motivaciono pismo se piše u prvom licu jednine (za razliku od Cvija/biografije koja se piše u trećem licu jednine), i njim se obraćate direktno osobi koja će vršiti selekciju prijavljenih kandidata.

Motivaciono pismo treba da sadrži vaše podatke i podatke kompanije/organizacije/institucije kojoj se obraćate, i treba da bude naslovljeno na određeno ime. Ukoliko ne znate i ne možete da saznate kome šaljete pismo, pronađite ime npr. direktora ljudskih resursa.

Pismo završite učtivo i ljubazno. Skrenite pažnju na to da ćete pozvati da se raspitate o daljim koracima u procesu selekcije (mnoge kompanije ne obavještavaju svoje kandidate o rezultatima konkursa ukoliko su odbijeni). Ako ih nazovete (jednom), pored toga što ćete dobiti vama značajne informacije, još jednom ćete pokazati da ste motivisana osoba).

- Motivaciono pismo vam pruža mogućnost da se lično obratite poslodavcu.
- Predstavlja vas kao ozbiljnu, profesionalnu i komunikativnu osobu i pruža vam priliku da ubedite tj. zainteresujete poslodavca da pročita vaš CV.
- Motivaciono pismo, posebno kod kandidata sa sličnim referencama, može da bude presudno u selekciji, jer vas ono na neki način odvaja od drugih prijavljenih kandidata.
- Ako je poslodavac naveo u uslovima konkursa da je motivaciono pismo potrebno za prijavu, **NAPIŠITE GA I POŠALJITE**. Uloga motivacionog pisma je da razjasni i dopuni činjenice iz vaše biografije.
- Motivacionim pismom imate šansu da detaljnije predstavite svoja znanja i veštine, kao i vaš mogući doprinos boljem poslovanju organizacije u kojoj konkurišete za posao.

To su sve razlozi zbog kojih vam savetujemo da studiozno i pažljivo pristupite njegovoj pripremi.

Da biste sastavili dobro motivaciono pismo, neophodno je da razmišljate kao poslodavac, da probate da proniknete u njegova očekivanja.

U motivacionom pismu je potrebno uskladiti vaše profesionalne ciljeve, mogućnosti, znanja i veštine, sa potrebama i planovima poslodavca. Morate, naravno, navesti istinite podatke, ali forma pisma omogućava vam da se izrazite slobodnije i da probate da odgovorite očekivanjima poslodavca.

Poslodavac, čitajući motivaciono pismo, obično želi da stekne uvid u to:

- Da li posedujete određene kvalifikacije i obrazovanje

- Da li da posedujete određene veštine, npr. veštine timskog rada i komunikacije
- Da li posedujete relevantno radno iskustvo - ovo uključuje i obavljenju praksu ili volontiranje
- Zašto ste odabrali baš njihovu organizaciju

Pre nego što počnete sa pisanjem motivacionog pisma, od suštinskog je značaja da dobro razmislite šta je to što poslodavac traži i želi da prepozna kod prijavljenih kandidata.

Potrudite se da pronađete publikacije koje izdaje kompanija, a koja je na neki način povezana sa ponuđenim radnim mestom. Obavezno pogledajte web sajt kompanije i izvorno postavljen oglas. Kroz motivaciono pismo dajete odgovor na sledeća pitanja:

Zašto oni?

Odvojite vreme i odgovorite: zašto vam je kompanija/organizacija interesantna (oblasti poslovanja, organizacije posla, određenog sektora, radnog okruženja, veština koje tamo možete usavršiti...)?

Pokažite da ste dobro "uradili domaći zadatak" i informisali se o kompaniji u medijima, na internetu, kod prijatelja i poznanika. U pismu nenametljivo pohvalite njihov rad i šta je to po čemu se njihova kompanija razlikuje od drugih, istih ili sličnih po oblasti poslovanja.

Zašto vi?

Vaše pismo će ostaviti poseban utisak ukoliko:

- Imate nešto što će zainteresovati čitaoca
- Predstavljate sebe jasno navodeći zašto je dobro da poslodavac izabere baš vas (pominjete relevantna dostignuća i iskustvo; dajete primer iskustva koji će potvrditi vaše navode; koristite rečnik koji priliči osobi vaše struke i nivoa obrazovanja).
- Insistirate na dugoročnim ciljevima

Kako da prikazete svoja iskustva i dostignuća?

Koristeći svoju biografiju kao podsetnik, zapišite šta ste sve radili, a da je relevantno za poziciju za koju se prijavljujete. Kako su se aktivnosti razvijale, koji su bili rezultati i sl.

Napravite izbor, npr:

- Kako su se Vaša dostignuća odrazila na dalji rad studentske organizacije ili projekat na kome ste bili angažovani...

- Da li ste sačuvali novac, otpočeli novu saradnju, povećali zaradu ili prodaju...
- Da li se efikasnost u radu povećala, vreme uštedelo, poboljšao proces rada nakon vaše intervencije ili učešća
- Da li ste nagrađeni za neko novo rešenje

Obratite pažnju!

- *Motivaciono pismo je logična dopuna i nastavak Vaše biografije, ali ne i njena prepričana verzija.*
- *Motivaciono pismo je formalnog tona.*
- *Posvetite dovoljno vremena osmišljavanju i pisanju motivacionog pisma, pismo bi trebalo da bude jasno i sažeto.*
- *Nikako ne nabrajajte svoje lične karakteristike i veštine bez vidljivog dokaza (opisane situacije u kojoj ste koristili određenu veštinu ili pokazali određenu karakteristiku)*
- *Ne oslovljavajte osobu kojoj šaljete pismo po imenu, osim ako nije vaš blizak prijatelj.*
- *Ukoliko svoju prijavu šaljete poštom, adresu na koverti ne pišite rukom, već je odštampajte kao i samo motivaciono pismo .*
- *Pročitajte pismo više puta. Dajte još nekom da ga pročita, jer vi svoje pismo već znate napamet, moguće je da grešku i ne vidite.*
- *U nazivu dokumenta obavezno navedite svoje ime i prezime i sadržaj dokumenta, npr: Jelisaveta Jelić motivaciono pismo*

2. Postavite biografiju na sajtovima za traženje posla

U Srbiji postoji veliki broj sajtova putem kojih možete tražiti posao i svaki od ovih sajtova zahteva postavljanje CV-ja. Neki od sajtova su:

Ponuda Poslova – www.ponudaposlova.com

Posao Srbija – www.posao-srbija.com

Poslovi – www.poslovi.rs

Elite Security – www.elitesecurity.org/IT-berza-poslova

Poslovi Oglasi – www.poslovi-oglasi.com

Jobber – www.jobber.rs

Klik do Posla – www.klikdoposla.com

Zaposlimo Srbiju – www.zaposlimo-srbiju.com

Brzi Poslovi – www.brziposlovi.com

IT Poslovi – www.itposlovi.info

Berzica – www.berzica.com

Honorarni Poslovi – <http://www.honorarniposlovi.net/>

Pretraživanje poslova Jooble (SRB) – <http://jooble-rs.com/>

Studentska zadruga (SRB) – www.studentska-zadruga.com

Job (SRB) – www.job.co.rs

Balkan Job Finder – www.balkanjobfinder.com

Ja bih posao – www.jabihposao.com

Sljaka – www.sljaka.com

Portal mladi – www.portalmladi.com

www.careerjet.rs i <https://rs.jooble.org/> – su pretraživači za poslove u Srbiji. Oni daju tražiocu posla pristup velikom izboru poslova, koji potiču sa raznih internet sajtova i štedi trud da se pojedinačno poseti svaki sajt.

3. Pratite aktuelne ponude za posao

U vreme IT i savremenih vidova komunikacija, najveći broj ponuda za posao se može pronaći putem web strana (*navedene u delu 2*) ali i web strana samih kompanija koje imaju potrebe za radnicima tako i specijalizovanih web strana za traženje poslova. Međutim postojanje društvenih mreža i njihovo masovno korišćenje u Srbiji omogućilo je ljudima da svoju ponudu za posao potraže/postave i šire od navedenog.

Za one koji poseduju neko radno iskustvo postoje internacionalne društvene mreže gde možete postaviti svoj CV i ponudite vase usluge

drugima. To su društvene mreže poput LinkedIn (www.linkedin.com), zatim XING (www.xing.com), Opportunity (www.myopportunity.com), Meetup (www.meetup.com) Rzye (www.ryze.com), Gadball (<http://www.gadball.com>) i AngelList (<http://www.angel.co>) a za one sa IT iskustvom tu je i mreža Freelancer www.freelancer.com

Pored gore navedenih društvenih mreža, aktuelne ponude možete pratiti i preko popularnih mreža u Sbjiji kao što su Facebooka i Instagrama. Moramo da napomenemo da je se neophodno dobro informisati o ponudama i uslovima za rad koje se nude preko ovih društvenih mreža.

"Nije zlato sve što sija"

4. Prijavite se na mejling listu za redovno dobijanje mejl obaveštenja o novim oglasima za posao

Ovo je još jedna mogućnost koja vas ništa ne košta, a olakšava vam stalni uvid u nove konkurse za posao. Prijavljivanje na mejling listu oglasa za posao na web portalima (*navedene u delu 2*), što je veoma brzo i jednostavno. Ove usluge su besplatne, jednio se od vas zahteva da se registrujete na željeni web portal. Neki od web portala vam nude mogućnost da odaberet oblast posla i grad za koji želite da primete oglase za posao, a ako više volite možete koristiti i opciju RSS (Real Simple Syndication) , na portalima gde ova mogućnost postoji i ta mogućnost.

5. Obavestite prijatelje i poslovne kontakte da tražite posao

Obaveštavanje prijatelja da tražite posao, pogotovo onih koji se kreću u poslovnim krugovima, nije loša stvar jer i preko njih možete usput saznati za neku zanimljivu ponudu. Građenje mreže poslovnih i privatnih kontakata se u poslednje vreme sve češće naziva umrežavanjem (networking) i može vam nekad biti od koristi i pri traženju / promeni posla. Ipak, imajte na umu da umrežavanje i zapošljavanje uz preporuku nije isto što i „potezanje veze“.

6. Odaberite posao za sebe - nemojte konkurisati na sve oglase redom

Ovo je korak na kome, nažalost, mnogi ljudi u startu ispadaju iz trke za poslom.

Naime, u uslovima velike konkurencije među kandidatima za posao, poslodavcima je vrlo lako da samo na osnovu biografije ili par pitanja na intervjuu odbace kandidate koji nisu dovoljno dobri. A često je uzrok tome što osoba ne zna tačno čime želi da se bavi, nema jasnu viziju svog profesionalnog razvoja ili traži bilo kakav posao, maltene konkurišući i za radno mesto spremačice i marketinga, ili konkurišući za posao za koje nema potrebne predispozicije, obrazovanje ili iskustvo ili čak uopšte ne odgovara uslovima konkursa (što se često dešava). Iako na prvi pogled deluje da ćete slanjem prijava na što veći broj oglasa povećati šanse za posao, to zapravo nije tako jer nije poenta samo u kvantitetu nego i u kvalitetu prijava za posao - da biste se zaposlili, potrebno je da nađete posao i poslodavca koji vama dobro odgovara ali i kome vi odlično odgovarate. U tu svrhu, možete da se informišete i tačno kakve kvalifikacije se traže za određene oblasti rada i kakav posao vas očekuje, kao i koja su zanimanja najtraženija.

Ukoliko ste dugo u potrazi i osećate da biste bili spremni da prihvatite bilo kakav posao, samo da počnete negde da radite, razumemo da vam ovo može delovati teško za sprovesti i neodgovarajuće. Ipak, konkurisanjem na gotovo svaki raspisan oglas sebi zapravo smanjujete šanse za posao, a time povratno povećavate svoje nezadovoljstvo jer od tolikih poslatih prijava nikako da dobijete pozitivan odgovor (a često ni bilo kakav odgovor). A i kad tražite bilo kakav posao, velike su šanse da, kada ga nađete, on bude upravo takav - „bilo kakav“. Ipak, ovo nije jedina greška koju ljudi u potrazi za poslom prave, tako da pogledajte koje još druge

greške kandidata primećuju poslodavci i koje mogu biti razlog za diskvalifikaciju.

7. Informišite se o firmama u kojima konkurišete za posao

Dobri poslodavci vole ljude koji se pripreme za intervju, koji su se informisali o kompaniji u kojoj konkurišu i koji pokazuju želju da rade baš za tu kompaniju, a ne bilo gde. U tom smislu, veoma je bitno da se informišete o firmama kod kojih se prijavljujete za posao, ali ovo je bitno i za vas same jer kao što firma bira vas, tako i vi birate dobru firmu za sebe.

8. Pripremite se za intervju za posao

Primarni cilj razgovora za posao jeste da na isti budete i primljeni. Sekundarni cilj jeste da u slučaju da ne budete izabrani za navedeno radno mesto, ostavite takav utisak, da Vas navedena kompanija ima u vidu za neke druge odgovarajuće poslove u tom preduzeću ubuduće, odnosno, da Vaše podatke zadrži u svojoj bazi podataka. I naravno, jedan od ciljeva jeste i usavršavanje sopstvenog predstavljanja, odnosno, sticanje samopouzdanja za buduća uspešna konkurisanja.

Priprema:

- Saznajte osnovne podatke o poslodavcu (delatnost - čime se bavi, kakav kodeks ponašanja postoji u preduzeću, gde se nalazi - mesto rada, kolike su plate itd).
- Ažurirajte sopstvenu radnu biografiju i pogledajte šta ste naveli u prijavi na oglas.
- Obucite se prema utisku koji želite da ostavite i prema kodeksu oblačenja u navedenom preduzeću.
- Krenite na vreme na zakazani razgovor (da ne dođete prerano, ali, takođe, nikako nemojte da kasnite, vodite računa o gužvi u prevozu, vremenskim uslovima itd).

Dolazak na razgovor:

- Na razgovor dođite nekoliko minuta pre zakazanog termina.

- Obavezno se predstavite sagovorniku; rukovanje sa sagovornikom zavisi od situacije u kojoj se nalazite, ukoliko je sagovornik ustao da vas dočeka, obavezno pružite ruku i uz pozitivan osmeh se predstavite.
- Ukoliko Vas nisu ponudili da sednete, potrebno je da pitate gde možete da sednete.
- Sedite uspravno, sa sagovornikom uspostavite kontakt očima, uz blag osmeh; budite mirni, staloženi i koncentrisani.
- I naravno, pozitivan stav, pre svega!

Tok razgovora:

- Odgovarajte na postavljena pitanja.
- Ne prekidajte sagovornika dok govori.
- Trudite se da odgovarate tečno, jasno i koncizno.
- Pokažite sagovorniku da ga slušate i učestvujete u samom razgovoru.
- Nastojte da budete smireni i da smanjite eventualnu tremu na najmanju moguću meru.
- Odgovarajte na postavljena pitanja, ne širite temu van istih.
- Koristite odgovarajuće jezičke izraze adekvatne kompaniji u kojoj se nalazite, bez ustaljenih žargona i šatrovačkih izraza.
- Pripremite se za moguća pitanja koja Vam mogu biti postavljena, npr:
  - da istaknete par svojih prednosti vezanih za poziciju na koju konkurišete i poslovnu politiku same kompanije;
  - na pitanja koja mogu da Vas prikažu u lošem svetlu, pripremite neutralne odgovore;
  - na pitanja kako radite u stresnim situacijama, kako rešavate probleme, kako se snalazite u vanrednim situacijama; pripremite odgovore iz sopstvene prakse, kako i na koji način ste u prethodnim poslovnim situacijama rešavali iste;
  - kad opisujete sopstvene slabosti, neka to budu „slabosti“ koje su dobre za poslodavca (npr: „preterana“ odgovornost, preciznost, efikasnost...).

Završetak razgovora:

- Ustanite i rukujte se sa sagovornikom.
- Obavezno se zahvalite na ukazanoj šansi da predstavite sebe i još jednom izrazite jaku želju (motivisanost) za rad u navednoj kompaniji.
- Pitajte kad možete da očekujete povratnu informaciju o rezultatu konkursa i na koji način ćete biti obavešteni o istom.

- Prilikom odlaska sa razgovora ne zaboravite: osmeh i pozitivan stav uvek i svuda!

Za detaljnije informacije preporučujemo da se informišite kod vašeg savetnika za zapošljavanje o uključivanju na Obuku za aktivno traženje posla i u Klub za traženje posla.

9. Usavršavajte se - i lično i profesionalno

„Dok čekate na posao, pripremajte se za uspeh tako što ćete temeljno usavršavati svoja profesionalna znanja“, savet je Breda Votersa, trenera i konsultanta za razvoj karijere iz Los Anđelesa.

Budite iskreni prema sebi, **definišite svoje najveće prednosti i mane** i radite na njima. Prednosti negujte, a mane ispravljajte. Budite u toku sa aktuelnim dešavanjima u oblasti koja vas profesionalno zanima i – učite.

Nikada ne prestajte da učite. Rad na sebi je ključ za svaki budući uspeh.

Čitajte, istražujte i razgovarajte sa ljudima koji se bave istim poslom. Ako nemate vremena da pohađate redovnu nastavu, pronađite školu u kojoj ćete moći da ostvarite profesionalno usavršavanje praćenjem onlajn nastave. **Svako novo znanje ili veština koju steknete pomoći će vam** da se izdvojite u moru drugih kandidata i da brže dođete do svog posla iz snova.

Ne zavaravajte se - **ako nemate još razvijenu životnu naviku** da stalno radite na sebi, ovo je lakše reći nego učiniti. Ali isto tako, razvijanje ove navike je preduslov da izgradite uzlaznu i uspešnu karijeru i pokazaće koliko ste zaista spremni da sopstvenim radom obezbedite sebi bolju profesionalnu budućnost. Dakle, radom na sebi povećavate šanse za dobijete (bolji) posao, ali isto tako povećavate i sopstveni moral i nivo samopouzdanja jer ćete se osećati dobro zato što stičete nova znanja ili veštine, postižete bolje rezultate i generalno ostvarujete napredak. Tu se misli i na profesionalne veštine ali i na lični razvoj koji će vas učinitim boljom, sposobnijom i možda čak i srećnijom osobom.

Sve ovo možete postići kroz razne programe **neformalnog obrazovanja, kurseve, stručna predavanja i konferencije i slično**, ali i samo sopstvenim radom i uz **minimalna ili nikakva finansijska ulaganja**. Naime, postoji mnogo praktičnih knjiga koje vam mogu biti od koristi a koje ne koštaju mnogo, takođe, na Internetu se može naći dosta praktičnih saveta i literature koja je besplatna. Osim toga, za sticanje dobrih radnih navika vam

čak ne treba niko i ništa drugo do vas samih i jake volje (ustajte ranije, vežbajte naviku da radite više i brže...), a i uvek možete da samostalno unapređujete sposobnosti poput pamćenja, planiranja i postavljanja ciljeva, organizacije vremena, aktivnog slušanja i druge stvari koje će vam biti jako korisne i na poslu ali i u privatnom životu.

10. Obavestite poslodavca o svojim namerama

Ako ste **već zaposleni i želite da promenite posao**, korektno je da sadašnjeg poslodavca obavestite blagovremeno o toj nameri, kako bi se i on na vreme pripremio da nađe zamenu, a u tom smislu treba da ispoštujete i otkazni rok. Takođe, možda mu i prvo pružite šansu da vam **ponudi neke nove uslove rada** koji će možda promeniti vaše mišljenje. Ipak, nisu svi poslodavci toliko laki za saradnju i možda ćete u nekim slučajevima prvo potražiti novi posao pa kasnije to najaviti sadašnjem poslodavcu, ali i tada **treba da budete korektni**, da do kraja ispoštujete svoje obaveze i da ne zloupotrebljavate radno vreme, poslovnu poštu i slično da biste tražili novi posao. To ostavite za kući i za posle radnog vremena.

11. Čuvajte svoj optimizam, nadu i snagu

Da li znate neke stvarno uspešne i srećne ljude koji su pesimisti? Te dve stvari prosto ne idu zajedno jer ako razmišljate prevashodno „crno“, uvek ćete više videti oko sebe loše stvari, družit ćete se sa ljudima koji su isto toliko nezadovoljni i izaći će vam iz videokruga dobre stvari koje se dešavaju. A kakva god da je situacija, uvek u njoj ima i nešto dobro i nešto loše, a vaša je odluka na koju stranu ćete više da se fokusirate.

Ovo ipak ne znači da treba da budete naivni ili nerealni i da sve vidite „ružičasto“, nego upravo suprotno - treba da budete realni, konstruktivni i optimisti, pa čak i kada je teško. To je jedini put ka uspehu, ali nije lak jer zahteva mnogo snage i stalnog rada da prevazilazite sve probleme na koje naiđete. Ipak, on je neophodan ako želite da gradite uspešnu karijeru. Zašto? Zato što uspešni ljudi u svom timu neguju optimizam i konstruktivno razmišljanje i trebaju im takvi ljudi, a ne neko ko će širiti negativnu energiju. Negativna energija ima razarajuću moć i za osobu i za ljude oko nje i ume da se širi poput epidemije. Setite se da će nezadovoljni ljudi svoje nezadovoljstvo preneti na mnogo više ljudi, nego što će zadovoljni ljudi pričati o svom zadovoljstvu i u skladu sa time budite oprezni i sa primanjem tuđih stavova da je sve loše, da posla uopšte nema, da sve ide preko veze i

slično. Naravno, situacija nikad nije savršena, može biti zaista i teško da nađete posao, ali sigurno nije tačno da je to nemoguće i sigurno ima ljudi koji to uspevaju na sasvim korektan način. I bolje je za vas da razmišljate na taj način, nađete pozitivne primere i pratite ih.

Ako ste već dugo nezaposleni i teško vam je da nađete posao, ovo vam može zvučati nerealno pa čak i ironično. Međutim, to jeste i deo problema jer jedan od preduslova da promenite svoju situaciju nabolje jeste da prvo promenite svoj stav nabolje. Naime, vi ne možete tek tako menjati svet oko sebe (državu, ekonomsku krizu, poslodavce, društvo koje možda nije ulagalo u vas i slično..) ali možete da menjate sebe i to je osnovni alat za poboljšanje vaše situacije. Ako vaš dosadašnji dugoročan trud da nađete posao nije dao rezultata, onda definitivno morate nešto da menjate jer ako nastavite da razmišljate i radite na isti način, logično će slediti stalno i isti rezultati, odnosno dobri rezultati će verovatno izostati. Budite svesni da ovo nije lako, a sve je teže što je duži period u kome niste našle posao i bili ste nezadovoljni time. Dakle, naoružajte se strpljenjem, dobrom voljom i snagom za sopstvene promene, uradite analizu stvari koje vam otežavaju dolazak do posla a koje možete sami da promenite, napravite konkretan plan kako ćete da menjate te stvari i budite uporni i dosledni. Možda ćete pomisliti da niste vi ti koji treba da se menjaju, nego to treba da budu poslodavci, država ili ko već. Možda je to delimično tačno, ali setite se da razmišljanjem o problemima na koje ne možete tek tako da utičete samo pojačavate svoju nervozu, nagomilavate nezadovoljstvo, jačate uverenje da ne kontrolišete potpuno svoj život i da ne možete ništa da promenite, a to vas još više udaljava od mogućnosti da dobijete dobar posao. Morate da se fokusirate na ono što vi sami možete da promenite i unapredite kod sebe (a toga sigurno i uvek ima) i ako budete u tome uporni, rezultati će se postepeno javljati. Korak po korak, ne očekujte odmah čuda.

12. Ispunite svoje vreme konstruktivno

Ovo je jedan od načina da zadržite svoj optimizam i dobru volju u dužem periodu nezaposlenosti. Šta više, ovo je izuzetno bitno. Odmaranje će vam verovatno prijati neko vreme, ali ako se oduži, krenućete samo da gradite lošu naviku da ne radite ništa (što vas automatski čini lošijim kandidatom za posao) a postepeno ćete postati i sami nezadovoljni i mrzovoljni. Stoga je neophodno da svoje vreme, iako ne idete na posao, ispunite konstruktivnim aktivnostima koje će vas lično ispunjavati, zbog kojih ćete se osećati dobro i osećati da postićete neke rezultate. Kroz sve to vi

zapravo radite na sebi, a poželjno je da slobodno vreme iskoristite i za obuku i unapređenje veština i znanja koja vam nedostaju, a što bi sve trebalo da vam olakša dolazak do posla.

13. Potražite praksu

U današnje vreme, radno iskustvo je vrlo traženi kvalitet među potencijalnim radnicima i samim tim je poželjno da ga imate.

Naravno, možete se zapitati **kako da steknete radno iskustvo** ako niko neće da vas zaposli bez njega, ali i to se da rešiti na više načina, bilo tako što ćete volontirati, uključiti se u rad studentskih, omladinskih organizacija ili potražiti **praksu u nekoj kompaniji preko** usluga koje vam pruža „POKRENI SErvisa“ u Knjaževcu (Trg oslobođenja 1 u kancelariji „Timočkog kluba“) ili aktuelnih programa u vašoj lokalnoj zajednici kao što je i program „Znanjem do posla“.

14. Proverite da li ste spremni za ovaj izazov i pripremite se

Pokretanje sopstvenog posla nije za svakoga i ne želi svako tu vrstu odgovornosti, ali ako je to vaša želja - samo napred.

Vođenje sopstvene firme može da donese mnogo zadovoljstva ali isto tako zahteva i mnogo truda, stalnog usavršavanja i vremena. Ako niste sigurni da li ste spremni za ovaj korak, možete to proveriti kroz jedan mali test. A kada se odlučite da krenete u tom pravcu, koristite svaku priliku da se informišete na pravi način koji vas sve koraci očekuju i da razvijate poslovne veštine koje će vam biti neophodne.

Publikacija je deo projekta "Pokreni se" koji sprovodi Udruženje građana „Timočki klub“, uz finansijsku podršku Opštine Knjaževac, u okviru javnog konkursa za finansiranje projekata udruženja iz budžeta opštine Knjaževac za 2019.godinu.